

Předvolební rozhovory: ANO 2011

eFocus

Profesorka Helena Válková, expertka na trestní právo, trestní politiku a kriminologii v rozhovoru o programových prioritách politického hnutí ANO 2011. Tvrdí, že by se ráda pokusila o změny v oblasti justice i legislativy, které se zatím nepodařilo prosadit. Jaké to jsou? A jak plánuje profesorka Válková, dlouhodobě kritizující poměry na plzeňských právech, naložit se vzděláváním právníků?

Prof. JUDr. Helena Válková, CSc.

Jaký bude přístup ANO 2011 k nové legislativě. Je v plánu zaměřit se na její zkvalitnění?
„Rozhodně ano, více odborníků při přípravě nové legislativy a bedlivá kontrola, aby se naše zákony nestaly příkladem toho, jak jsou špatné, nepromyšlené a zpolitizované v tom nejhorším smyslu slova (tzn. např. bez tzv. přílepků apod.). K tomu je třeba mít i dobré legislativní odborníky, kteří na některých ministerstvech chronicky chybí. Důsledky pak odnášíme všichni. Reorganizace ministerstva spravedlnosti a stanovení jiných než dosavadních ad hoc priorit je jedním z příkladů, jak lze postupovat (chybí zde koncepčně-analytický útvar odpovědný za vypracování a realizaci resortní strategie pro období delší než tradičních 4-5 let).“

Chtěli byste se zaměřit na nějaké větší rekodifikace?

„Počítáme s novou kodifikací trestního řádu, která by odstranila dosavadní nepřehlednost a složitost trestního procesu a posílila práva obětí trestných činů (ta jsou sice již výrazně zlepšena novým zákonem o obětech trestných činů, účinným jako celek od 1.8.2013, ale stále ještě nejsou dostatečná), včetně účinnějších možností zabavovat výnosy trestné činnosti a z nich odškodňovat oběti.“

V této souvislosti uvažujete i o úpravách trestání...

„Chtěli bychom vytvořit podmínky pro široké využívání trestů spojených s dohledem probačního úředníka, které nahradí drahé a neefektivní krátkodobé nepodmíněné tresty. Prosadíme pořízení takového elektronického monitorovacího systému (elektronické náramky), který by levně a spolehlivě zajišťoval nepřetržitou kontrolu odsouzených k domácímu vězení. Elektronické prostředky kontroly

je třeba využívat i k nahrazení vazby v případech, kdy tato není nezbytně nutná.“

Jaký bude přístup ANO 2011 k NOZ. Co mohou právníci očekávat a na co se připravit?

„ANO bude v oblasti legislativy jako jednu ze svých priorit sledovat, jak se daří uplatňovat nový občanský zákoník v praxi a bude v této souvislosti prosazovat přednostní novelizace v případech, kdy to bude nezbytné, tj. kdy by jinak hrozil nejednotný nebo dokonce různý výklad nových institutů nebo tam, kde nastanou problémy vyplývající z mezer, popř. nepřesností nového kodexu. Rozsah možných novelizací lze v této době jen obtížně odhadnout, ale předpokládám, že jich bude již v prvním roce účinnosti nového kodexu nezbytně třeba.“

Je justice nezávislá? Jak by vlastně měla ideálně, podle Vás, fungovat?

„Justice by měla být ještě nezávislejší než je dosud. Konkrétně to znamená nezávislejší na ministerstvu spravedlnosti. Proto bych navrhovala zřídit (jmenovat) Nejvyšší soudcovskou radu, která by lépe než ministerstvo spravedlnosti zajišťovala klíčové potřeby justice. Nemyslím si např., že je šťastné, aby ministerský úředník posuzoval na základě statistických výkazů výkonnost soudců. Máme dostatek zkušených a morálně bezúhonných soudů, kteří nejenom ví, co justice potřebuje, ale dokáží i posoudit, zda ten který soudce má dostatečné schopnosti a vlastnosti. Proto si myslím, že zřízení výše uvedeného „samosprávného“ orgánu by kvalitu justice zlepšilo. Ale samozřejmě to není samospasitelné řešení. Bude nutné dobře promyslet způsob ustavení takového orgánu a jeho kompetence. Současně je třeba, aby mohla být vůči soudcům za jejich případné profesní či závažné morální excesy vyvozena kárná odpovědnost bez časového limitu, což nyní možné není.“

Která justiční témata budou pro ANO prioritou?

„Učinit vše pro to, aby soudy v civilním řízení rozhodovaly rychle, např. zavedením lhůt pro vydání rozhodnutí, které bude možné prodlužovat pouze v odůvodněných případech. Dále to může být např. omezení možnosti, aby soud odvolací vracel soudu prvního stupně většinu věcí zpět a tím se řízení neúnosně prodlužovalo. Takové změny budou ovšem vyžadovat novelizaci občanského soudního řádu.“

Plánujete změny v soustavě státního zastupitelství?

„Ano, v souvislosti s plánovanými systémovými změnami boje se závažnou hospodářskou a finanční kriminalitou a se všemi podobami organizovaného zločinu je třeba výrazně prohloubit specializaci státních zástupců (ale i policistů), vytvořit specializované týmy a koncentrovat je ve specializovaném útvaru, resp. útvarech. Jak konkrétně budou takové útvary vypadat, jaké budou jejich kompetence a kdo jejich činnost bude kontrolovat by mělo být rozhodnuto jako jedna z priorit budoucí trestní politiky ihned po volbách. Mám k dispozici některé návrhy, které dávají na tyto otázky „jak konkrétně“ již nyní dobře zdůvodněné odpovědi. Takže to pak bude spíše otázka politické vůle a schopnosti prosadit takovou koncepci.“

Je třeba ulehčit soudcům?

„Spíše než tzv. ulehčit soudcům bych doporučovala personálně optimalizovat justici tak, aby soudci měli potřebný časový prostor na rozhodování a ostatní „pomocné“ profese jako soudní asistenti, vyšší soudní úředníci, protokolující úředníci, zapisovatelky jim takové podmínky zajistili.. Jinými slovy řečeno, nikoli více soudců, ale více „pomocníků“ soudcům. Pak od soudců můžeme očekávat a i požadovat lepší výkon. Hlavně prvostupňové civilní soudy jsou již dnes zahlcené případy, které nemohou při stávajícím vybavení (personálním i technickém) dost dobře v rozumném čase zvládnout. Reforma v tomto směru je naprosto nezbytná, jinak nám hrozí, zejména po nabytí účinnosti nového občanského zákoníku „kolaps“, popř. ještě delší soudní řízení i u běžných, tj. nikoli věcně komplikovaných sporů.“

A co vzdělávání právníků?

„Rozhodně je třeba zajistit lepší vzdělávání absolventů právnických fakult v souvislosti s postupující

specializací právnických profesí a s europeizací práva vůbec. Jako velmi inspirativní se mi zdá Německo se svou nabídkou řady Akademií (našemu právníckému stavu bude asi nejznámější Akademie v Trieru, která nabízí mnoho specializačních kurzů se silným akcentem na soukromé právo. Spolu s profesorem Eliášem a dalšími kolegy, kteří odešli v roce 2011 z plzeňské právnícké fakulty v důsledku rozdílných představ na to, jakým směrem by se dále měla fakulta rozvíjet a získat tak zpět dobrou reputaci ztracenou skandály z předešlých let (viz kauza „plzeňských práv“), jsme se pokusili o založení první soukromé právnícké fakulty, koncipované podobně jako je tomu např. V Německu u prestižní Bucerius Law school. Bohužel tento pokus ztroskotal (dle mého přesvědčení z velké části v důsledku nechuti až obavy veřejných vysokých škol nabízejících magisterský studijní obor právo z potenciální konkurence za situace, kdy zaznamenáváme prudký pokles populačních ročníků). Přesto se domnívám, že by bylo možné založit Akademií podobného typu jaké se úspěšně rozvinuly v jiných západoevropských zemích, nabízejících specializované profesní kurzy, a to nejen pro advokáty. Samozřejmě by taková snaha byla opět hodně riskantní, stála hodně času a energie, ale nakonec by se jistě vyplatila. Přinejmenším lepším uplatněním právníků na pracovním trhu a opačně i kvalitnějšími právními službami. V Německu je takových akademií celá řada, mají různé zaměření, různé specializace a různé cílové skupiny. Proč tedy hledat nový recept na něco, co se již dlouhodobě jinde osvědčilo?“

Co by mohlo ve vašem programu zajímat advokáty?

„Advokáta by dle mého názoru zajímala další elektronizace justice, tzn. Např. Propojení tuzemských a evropských datových schránek. Dále bych podporovala snahy advokacie uchovat si charakter svobodného povolání, což mj. znamená připustit jen velmi omezeně regulaci pracovněprávními normami, zachovat stávající daňové paušály na náklady apod.“

A co změny v postavení exekutorů?

„Nad činností exekutorů je třeba důsledněji provádět dozor ze strany soudu, zavést přísnější postih za jejich excesy a nezákonné postupy a regulovat jejich odměňování s cílem odstranit nepřiměřenost jejich odměn; odměna exekutora by měla odpovídat vždy jeho skutečnému výkonu.“

Bez ohledu na to, jak je to pravděpodobné - pokud byste usedla v křesle ministryně spravedlnosti, jakou věc byste udělala jako první?

„V rámci ministerstva spravedlnosti bych zřídila dlouhodobě chybějící koncepčně-analytický útvar, odpovědný za vypracování a realizaci resortní strategie minimálně pro období deseti let. Dále bych urychleně zajistila pořízení elektronického monitorovacího systému kontroly domácího vězení a dalších alternativních sankcí.“

Chtěla byste ještě něco dodat?

„Pokud jde o korupci, je to téma, které lze vnímat a diskutovat v užším i širším smyslu slova. Jako místopředsdkyně České kriminologické společnosti o tomto jevu poměrně dost vím, a proto bych se k němu nerada vyjadřovala povrchně, jak to činí většina ostatních politiků. Je třeba provést jednak systémové změny, jednak institucionální a samozřejmě to nejdůležitější je postupně měnit chápání korupčního chování jako něčeho, na co jsme si již (byť neradi) zvykli a již ani moc nevěříme, že lze zjednat nápravu. Výzkumy rovněž ukazují, že v České republice většina obyvatel nemá důvěru k orgánům činným v trestním řízení. Rozetnout tento začarovaný kruh bude obtížné, ale nic jiného než znovu získat důvěru lidí v nestrannou justici nelze. Pouze změnami legislativy se proto tento problém vyřešit nedá. Myslím, že v tomto ohledu je v první řadě třeba, aby každý veřejný činitel, zejména politik, šel svým chováním příkladem a nikoli naopak. V oblasti trestní justice je pak podle mého názoru třeba dobudovat specializované týmy policistů a státních zástupců, kteří budou mít jistotu, že je nikdo z případu na politickou objednávku neodvolá. To však nevidím jako největší problém. Tím je podle mne změna vnímání korupce jako „normálního jednání“ značnou částí našeho obyvatelstva.“

Další programové priority >>> [zde](#).

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [LEAGLE.ONE: Kdo pomůže dětem vybrat správnou cestu, když dnešní profese zítra nemusí existovat?](#)
- [Jindřich Fuka novým advokátem Aegis Law](#)
- [LEAGLE.ONE: Advokacie po nástupu AI: Kdo se přizpůsobí, získá náskok. Kdo ne, může zůstat pozadu](#)
- [Digitální důkazy z webu v soudním řízení: jak doložit, co bylo online zveřejněno?](#)
- [Český Deloitte Legal posiluje: Jiřina Procházková jmenována CE partnerkou](#)
- [V lednu přišel šok. Ze seznamu zmizely tisíce soudních překladatelů](#)
- [LEAGLE.ONE: Triangle Family Office #11: Mezigenerační převod majetku: Největší chyba je neudělat nic](#)
- [Koupě nemovitosti v Rakousku: vedlejší náklady v praxi](#)
- [Žaloba v civilním právu procesním](#)
- [Legal Innovation Day 2026: AI v právu v praxi - inspirace, konkrétní řešení i prostor Libra](#)
- [KJT: přijedte do Varů diskutovat o problematice reparace škody a újmy](#)